

Advies Vernieuwing elektriciteitsonderstation op Uilenburg
Gericht aan Dagelijks Bestuur stadsdeel Amsterdam Centrum
Ingediend door Arne Bartelsman (PvdA),
Neeria Oostra Malaver (GroenLinks), Diederik Brink (D66)
Behandeldatum 17 december 2024
stadsdeelcommissie

Het huidige onderstation van Liander op Uilenburg is defect en moet vervangen worden. Ook willen de gemeente en Liander een verzwaring van de capaciteit i.v.m. de voorziene groei van vraag naar elektriciteit van de stad Amsterdam. Het Dagelijks Bestuur van stadsdeel Centrum stelt samen met Liander voor op hetzelfde terrein als het huidige onderstation een nieuw onderstation te bouwen. De stadsdeelcommissie wordt gevraagd met deze locatie in te stemmen. Tevens is een voorkeursvariant voor de inrichting van het onderstation gepresenteerd.

Hoewel er in de huidige situatie reeds een onderstation staat op Uilenburg, leven bij buurtbewoners veel zorgen en bezwaren over een nieuw en verzaamd onderstation in een woonwijk. Er zijn zorgen over verschillende aspecten:

- De mogelijke gezondheidsrisico's i.v.m. magnetische velden en geluid;
- De realisatie van geplande ouderenhuisvesting op het terrein;
- De staat van de kades bij zo'n groot project;
- De aantasting van de historische waarde van het gebied en in het bijzonder de Dienstwoning van de Sophie Rosenthal Bewaarschool die voor de realisatie van het onderstation verplaatst moet worden;
- De te verwachten bouwoverlast en bouwrisico's;
- De voorgestelde voorkeursvariant en of deze de beste oplossing is.

Naast de inhoudelijke zorgen ervaren sommige bewoners dat ze onvoldoende zijn geïnformeerd en onvoldoende zijn betrokken bij het proces, ondanks meerdere bijeenkomsten die door het stadsdeel en Liander zijn georganiseerd (die door andere bewoners ook wel positief werden gewaardeerd). Ook zijn er bewoners met grote betrokkenheid, die graag actief willen meedenken over de vormgeving van dit bijzondere stukje Amsterdam.

De stadsdeelcommissie erkent dat een onderstation midden in een woonwijk niet ideaal is. De voorziene constructie van het onderstation past slecht bij het monumentale karakter van Uilenburg. Wel komt ze, na veel technische vragen en overleg, tot de conclusie dat een andere locatie niet beter is, en wel om de volgende redenen.

Hoewel de precieze kosten moeilijk te schatten zijn, van welke locatie en welke variant dan ook, begrijpt de stadsdeelcommissie dat de bekabeling doortrekken naar een andere locatie en het prepareren van de andere locatie zeer hoge kosten met zich mee brengt. De stadsdeelcommissie heeft er begrip voor dat de gemeente er voor kiest om dit geld te investeren in andere belangrijke domeinen van de stad en stadsdeel Centrum. Op welke andere locatie in stadsdeel Centrum dan ook zullen zich daarnaast veel vergelijkbare zorgen en bezwaren aandienen. Ondanks dat bij het rapport van Royal Haskoning DHV nog vragen te stellen zijn, geeft het een goed beeld van wat er benodigd is voor een nieuw

onderstation. Een andere locatie als vervanging van Uilenburg is technisch ingewikkeld en zeer kostbaar.

De mogelijk alternatieve locatie van het Mr. Visserplein wordt door de SDC gezien als ongewenst, vanwege de verkeerssituatie en andere gewenste doelen op die locatie (zie de Verkenning Oostelijke Binnenstad).

De stadsdeelcommissie vraagt daarom in dit advies niet om een andere locatie. Wel willen we de volgende adviespunten meegeven voor de realisatie van het onderstation op de locatie Uilenburg:

1. De voorkeursvariant is voor de stadsdeelcommissie nog niet in beton gegoten. Er is nog veel onduidelijk over het succes van het opschuiven van de Dienstwoning en over hoe de ouderenhuisvesting eruit moet zien. Er is daarnaast bereidheid, behoefte én expertise bij buurtbewoners om actief mee te denken over hoe dit stukje grond op Uilenburg op innovatieve en toekomstbestendige manier kan worden ontwikkeld. De stadsdeelcommissie adviseert dan ook om, in het maken van het stedenbouwkundig plan van eisen, samen met de gemeente, Liander én betrokken buurtbewoners integraal te kijken en samen tot een ontwerp te komen voor het gehele gebied (onderstation, onderwijzerswoning, ouderenwoningen). Doel hierbij is een plan dat vooruitstrevend en technisch mogelijk is, maar ook past binnen de context van deze bijzondere en historische locatie. Hierbij adviseert de SDC ook de mogelijkheid te onderzoeken tot het gebruik van restwarmte voor de buurt of de te realiseren ouderenwoningen'.
2. De SDC vraagt het DB een variant te ontwikkelen i.s.m. bewoners, en zich bij Liander in te spannen voor de ontwikkeling daarvan, waarbij het onderstation een zoveel als mogelijk groen/beplant karakter krijgt. Vergroening is effectief tegen hittestress, bevordert een gezonder stadsklimaat en levert een prettiger aanzicht op. Verder roept de SDC het DB op om, in overleg met bewoners, goed te kijken naar verdere mogelijkheden van vergroening van het terrein.
3. Veel bewoners hebben zorgen over de bouwwerkzaamheden. De bijzondere ligging van Uilenburg maakt het kwetsbaar, bijv. vanwege de Peperbrug en de slechte staat van kades. Zo geldt bijvoorbeeld sinds 27 november een verbod op zware voertuigen op een deel van de Oudeschans. De Stadsdeelcommissie vraagt om, ruim voorafgaand aan de start van de bouwwerkzaamheden, een plan van aanpak met daarin ook meegenomen welke maatregelen worden genomen om de overlast voor bewoners te minimaliseren. De SDC adviseert het DB daarbij te overleggen met Ymere en Rochdale over de isolatie van woningen op Uilenburg in relatie tot de voorziene bouwoverlast".
4. De staat en unieke situatie van de ondergrond van Amsterdam vergt extra alertheid voor een veilige bouw en de effecten ervan op funderingen en de waterhuishouding, zeker met het oog op o.a. een stijgende waterspiegel en aantasting van de funderingen (palen) door sterkere hitte én overvloedige regenval. De stadsdeelcommissie adviseert dit goed mee te nemen in de bouwplannen.
5. Blijf doorlopend inzetten op goede communicatie met buurtbewoners gedurende het hele proces, bijvoorbeeld, maar niet alleen, door deelsessies met deskundigen op verschillende onderwerpen.
6. De SDC adviseert het DB om bij nieuwbouwplannen, die liggen binnen een contour van 0,4 microtessa, de SDC bij de plannen te betrekken.

7. De SDC verzoekt het DB om bij de totstandkoming van het Stedenbouwkundig Plan van Eisen de SDC te informeren over op welke wijze opvolging is gegeven aan bovenstaande adviezen.